

DE ONDERKANT VAN DE SNEEUW

Ilse Ruijters

DE ONDERKANT
VAN SNEEUW

the house of books

© 2014 Ilse Ruijters
© 2014 The House of Books, Amsterdam
Omslagontwerp Studio Jan de Boer
Omslagbeeld Trevillion Images / Karina Simonsen
Auteursfoto Monavid
Typografie Perfect Service

ISBN 978 90 488 2207 2
ISBN 978 90 488 2208 9 (e-book)
NUR 332

www.ilseruijters.nl
www.thehouseofbooks.com
www.facebook.com/thehouseofbooks
www.facebook.com/ilseruijters

The House of Books is een imprint van Dutch Media Books bv

Zussen bij toeval, vriendinnen bij keuze

* * *

Ik had dit eerder gedaan. Ik kon dit. Marco duwde op mijn onderrug, Renske hield mijn hand vast. Jurre maakte filmpjes met zijn iPhone.

Het was te druk hier in de kamer. Te druk, en te heet.

Jurre zoomde in.

Ik scheurde uit.

En niemand in de hele kamer deed iets.

Mijn ogen schoten in een rode baan naar binnen, mijn buik verkrampte opnieuw. Puffen. ‘Al-tijd is kort-jak-je ziek.’ Waar bleef godverdomme die verdoving?

‘Je doet het fantastisch,’ zei Marco.

Renske keek verrukt naar Jurre en kneep bemoedigend in mijn hand.

Had ik nog iets van controle gehad over mijn ledematen, dan had ik die camera uit zijn handen geschopt. Maar ik zat gevangen in een lijf dat van binnenuit kapot werd gescheurd onder het mom van ‘het mooiste wat een vrouw kan overkomen’.

Waarom kreeg ik verdomme geen ruggenprik?

‘Nog één keer goed persen. Kom op, Irene, je kunt het.’

‘Ik kan het niet,’ huilde ik met een stem die ik niet herkende. Waarom redde Marco me niet? Of die kutgynaecoloog, die wel verdoving had maar hem me toch niet wilde geven.

‘Goed zo, lieverd.’

‘Pfff, pfff, pfff,’ deed Renske.

Er dansten witte sterretjes voor mijn ogen.

‘Nog één keertje goed persen.’

‘Je doet het fantastisch, schat.’

Ik klemde mijn handen om iets, of iemand, ik wist het niet meer, het

maakte ook niet uit, ik wilde alleen maar dat dit ophield, ik...

Stilte.

Het was eruit.

Gehuil.

De pijn zweeg en de wereld volgde zijn voorbeeld. We zweefden in het vacuüm tussen twee seconden in, een moment van gewichtloosheid, van los zijn van tijd en zwaartekracht.

Het enige wat nog telde, was dat kleine hoopje mens in de bebloede handen van de gynaecoloog.

‘Een meisje.’

Marco pakte mijn hand vast. Renske en Jurre begonnen allebei te huilen. En ik? Ik keek alleen. Naar haar. Naar het leven dat ik negen maanden lang had mogen dragen, en dat nu in andermans handen lag. En ik luisterde. Naar haar loepzuivere huilen uit dat trillende mondje dat voor de allereerste keer de adem proefde.

‘Ik mag u feliciteren. Een kerngezonde dochter met alles erop en eraan.’

Uit mijn hart barstte een oerdrift los, een beschermdrang die alles overheerste. Ik zou niet langer kunnen leven als dit meisje iets zou gebeuren.

Laat staan als dit wondertje ooit dood zou gaan.

I

HALLO KITTY KLINKT DE WIJS,
HALLO KITTY IN KITTY'S PARADIJS

I.

Rechtovereind in bed.

Angstzweet.

De contouren, ik herkende ze niet. De staalblauwe gordijnen, de deur aan de verkeerde kant van de kamer, de wekker daar waar hij niet hoorde. 3:33.

Wéér 3:33.

Altijd 3:33.

Drietanden die hun klauwen de nacht in spietsten.

Mijn lippen geopend in een geluidloze schreeuw, mijn hart beukend in mijn ribbenkast en de tril razend door mijn aderen, zo snel als een straaljager die de geluidsbarrière doorklieft. *Beng*.

Roze Hello Kittysokjes.

Níét aan denken, nu. Niet aan denken.

Dit was mijn nieuwe slaapkamer, ik wist het weer. Ik was thuis, gewoon thuis. Slaapdrongen kwam Marco naast me overeind.

‘Sorry, het spijt me, ik wilde je niet wakker maken.’ Mijn nachtjapon kleefde aan mijn rug, mijn mond was droog en smaakte naar metaal. Ik had op mijn wang gebeten. Ik nam een slok water uit het glas dat altijd op mijn nachtkastje stond. De strip slaaptabletten lag er onaangebroken naast, net als thuis – ons oude huis, bedoel ik natuurlijk.

‘Och mop toch.’ Marco aaide me met een mengeling van ergernis en medelijden over mijn rug. Hij was het er niet mee eens, dat ik die slaappillen niet nam. ‘Probeer maar weer in slaap te vallen. Het was gewoon een nachtmerrie.’

‘Ja.’ Ik liet me achterovervallen. Natuurlijk. Het was gewoon een nachtmerrie geweest.

We woonden hier nu bijna twee weken. Marco had alles geregeld. Hij had het huis gevonden, de bouwvakkers aangestuurd – ik had eindelijk die open haard waar ik al zo lang van droomde, Sanne had een knalroze prinsessenkamer en in Hugo's piratenkamer stond een bed in de vorm van een schip –, hij had de verhuizers geregeld, het inpakken uitbesteed, ja zelfs het idee om te verhuizen was oorspronkelijk van hem geweest.

Hij zorgde voor me. En goed ook. Ze hadden gelijk, Renske en Elle, ik mocht mezelf gelukkig prijzen met zo'n echtgenoot.

Ik balde mijn vuisten en stompte ze in mijn kussen. Ik moest alleen even mijn draai zien te vinden. Ik had te lang op mijn oor gelegen, daar kwam die nachtmerrie natuurlijk van. Ik negeerde het klamme dekbed en probeerde me te concentreren op de rustige ademhaling van Marco. In en uit. Rust. Regelmaat. Kalmte.

Mijn nieuwe leven.

Het dorp was alles wat de stad niet was. Sociale controle, frisse lucht, boeren in plaats van hangjongeren, toekomst in plaats van een herinnering die smeulde. We gingen met z'n vieren opnieuw beginnen. Ik had er zin in en had echt het gevoel dat het me hier zou gaan lukken.

Ik legde mijn been op dat van Marco. Ik zou weer de vrouw zijn die hij verdiende, en de moeder die ik in werkelijkheid was. Met elke verhuisdoos die ik uitpakte, voelde ik de laag verdriet waaronder ik verstopt zat afnemen. Ik kwam terug, dat voelde ik gewoon! Ik had een lieve man, twee prachtige kinderen, een geweldig huis. Een labrador.

Misschien dat ik zelfs, op termijn, wel weer zou gaan werken. Ja, misschien was dat een goed idee. Afleiding, weer echt iets voor de maatschappij betekenen.

Halfvijf. Alles op z'n tijd. Eerst maar eens zorgen dat het leven hier ging draaien.

2.

De keuken rook naar kots. Mijn ogen prikten. Ik pakte de dweil uit de trapkast en liet een emmer vollopen met water en Glorix. Kwart voor zeven, het begin van een kakelverse, stralende dag in ons gloednieuwe, pa-

radijselijke huis. ‘Nog maar een paar maandjes,’ zei ik. ‘En dan begint het voorjaar. Dan kunnen de deuren wijd open.’ Het was begin oktober.

‘De vrouw en haar tuin op het zuiden.’ Marco draaide met zijn ogen alsof hij moe van me werd. Hij bedoelde precies het tegenovergestelde. Het ging goed met ons. Ik had zijn koffie op het aanrecht voor hem klaargezet.

Hamels braaksel was in de loop van de nacht vastgekoekt aan de tegels met vloerverwarming. Het bleekwater prikte in mijn neusholten. Hugo wilde zijn ei in stukjes, Sanne wilde dat ik de korstjes van haar brood af sneed.

‘Mam, als Hamel ziek is, wil ik best een dagje thuisblijven, hoor.’ Hugo stak eerst zijn vinger in zijn mond en daarna in de hagelslag.

‘En dan gym missen? Als ik jou was, zou ik er juist heel veel zin in hebben.’

Hugo was vijf, maar zo volhardend als een volwassen kerel. Hij had er geen zin in. Hij vond zijn nieuwe school niet leuk.

In zijn nieuwe klas weigerde hij mijn hand los te laten. Ik snapte hem wel, maar het kon nu eenmaal niet anders. In het leven viel maar een beperkt deel te kiezen. Je kon bepalen naar wélke school je ging, maar niet óf je ging. Je kon kiezen welke kleren je vandaag ging dragen, maar je had niet de keuze of je überhaupt iets aan zou trekken.

‘Ik wil met jou mee,’ zei hij. Sanne trok ongeduldig aan mijn vinger.

‘Lieverd, dat gaat niet. Kom op, de juf is hartstikke lief. En je hebt toch je vriend?’ Ik zwaaide naar Sepp. Hugo keek me smekend aan. Ik gaf hem een kus en trok mijn hand los. Het liefst had ik hem en Sanne meegenomen naar een plek waar niemand ons kon vinden. Sandy Island. Een eiland in de Grote Oceaan dat wel op de landkaart staat, maar waar geen schip ooit aanlegt, omdat het in het echt niet bestaat. Het zou alleen maar wij zijn, terwijl we niet bestonden. We zouden verdwenen zijn en nooit gevonden kunnen worden.

In de klas was het dringen. Opgewonden sleepten de kinderen die al in het lokaal waren hun stoeltjes in de kring. De juf knikte een verplicht ‘goede-morgen’ naar ons en zei dat Hugo maar snel een plaatsje moest gaan zoeken.

Sepp kwam naast hem zitten. Ik zei dat ik dat zo enorm gezellig vond van hem.

‘Onze hond is ziek,’ zei Hugo.

‘O,’ zei Sepp. ‘Wij hebben een dwerghamster die Nestor heet.’

Eindelijk kon ik weg. Hugo had zijn plek gevonden.

Ik pakte Sanne bij de hand en liep de gang door, langs de schoolplein-maffia.

Mijn medemoeders stonden in groepjes te praten. Ik voelde ze kijken. Iedereen wist hier precies wie ik was.

‘... Irene...’

Hoorde ik echt mijn naam? Niemand keek opvallend genoeg mijn kant op.

Sterker nog, iedereen keek zo opvallend mogelijk van me weg.

Ik tilde Sanne op en drukte haar stevig tegen me aan. ‘Kom op, lieverd. We gaan snel naar Hamel.’

De ogen van de moeders duwden me vooruit, op mijn hardst terug naar huis toe.

3.

Ze hadden me gewaarschuwd – Renske, Elle, zelfs Kohnstamm, mijn oude psychiater – dat verhuizen nogal een dingetje was. ‘Wees een beetje zuinig op je energie,’ hadden ze gezegd. ‘Onderschat het niet, hè?’ Nou, in werkelijkheid ging het prima. Wat was er nou zo moeilijk aan dozen uitpakken? Dat kon toch zeker iedere randdebiel?

Het was gewoon een kwestie van doorzetten. Niet moedeloos worden als wéér iemand iets nodig had uit een nog onuitgepakte doos, niet nerveus worden als ik bleek te zijn vergeten waar ik de olijfolie had opgeborgen. Dat je dat soort dingen vergat, was normaal. Doorsnee-verhuisstress. Ik kon dit. En objectief gezien hadden we ook gewoon heel veel spullen. Iedereen zou hier kriegelig van worden.

Ik zette de radio aan, bracht Sanne naar haar bedje en opende de doos TRAPKAST. De meeste ruimte werd ingenomen door de broodbakmachine, die ik al anderhalf jaar niet meer had gebruikt. Ingebouwd tussen de stofzuiger, de strijkplank en de schoenpoetsspullen was het in mijn vorige huis te veel werk geweest om hem steeds te pakken. Nu schreef ik echter slagvaardig *broodbakmix* op mijn boodschappenlijstje.

Op internet had ik gelezen dat als je je huis wilt verkopen, je een brood moet bakken vlak voordat de kijkers komen. Of stoofpeertjes maken. Die twee geven direct een gevoel van thuis. Dat was precies wat er hier nog nodig was. Ik zette het apparaat in een aantal kastjes om te zien waar hij het beste stond en koos uiteindelijk een onderkastje in de bijkeuken. Toen ik overeind kwam, zag ik de postbode ons pad op lopen. Hij stak zijn hand naar me op, ik zwaaide terug en liep meteen maar naar de gang.

Helemaal bovenop lag een uitnodiging voor een partijtje. Vera, een meisje uit Hugo's vorige klas, had met rode viltstift zelf haar naam mogen schrijven. Ik glimlachte en draaide de kaart om zodat ik de voorkant kon zien.

In één klap was ik terug, terug in de sneeuw, in die straat, in dat beeld. 15 januari. Nu bijna twee jaar geleden.

Hello Kitty met een verjaardagstaart in haar handen. *Kom je ook op mijn feestje?* De tril begon aan mijn tot dan toe rustige handen te schudden.

Het was de witte na-ochtend van 15 januari. Het sneeuwde al weken. Op de tv en radio ging het over niets anders dan klimaatverandering. Iedereen maakte zich druk over de stijgende zeespiegel en volgens velen was er een alles verwoestende ijstijd op komst. Sommige geleerden spraken dat tegen, we gingen juist tropenjaren tegemoet en dit was een laatste stuiptrekking van de natuur. Ik wist het niet en het kon me ook niets schelen. Ik wilde alleen maar dat die sneeuw verdween.

Elke ochtend was het krabben, de kinderen maakten met hun laarzen plassen in de gang, en Hamel trippelde er dan tussendoor met zijn poten die ik had ingesmeerd met vaseline.

In de aanloop naar kerst was het nog wel leuk geweest, we hadden met z'n allen verheugd geroepen: 'Als het nou maar blijft liggen.' Maar toen de kerstboom al lang weg was, wilde ik weer normaal. Het wit deed inmiddels pijn aan mijn ogen en de kou was zo saai geworden als de maanden tussen de kerst- en krokusvakantie in.

Ik was op weg naar het centrum. Hugo was op school en Sanne had ik bij het kinderdagverblijf afgeleverd. Ik had nieuwe schoenen nodig. Nou ja, nodig... Ik had een week eerder met Elle een bruine winterjas gekocht en ik vond dat zwarte laarzen daar niet bij pasten, ook al waren ze nog zo goed als nieuw.

Eigenlijk moest ik werken, maar mijn klant had op het laatste moment onze afspraak gecancelled dus het kon wel even. Niemand zou doorhebben dat ik een uurtje spijbelde. Het was feitelijk ook geen spijbelen, want ik had dit uurtje met mijn overwerk van vorig weekend ruimschoots gecompenseerd. Op mijn uitslaapochtend had ik in bed dossiers zitten doorwerken. Ik had wel een nieuw paar laarzen verdiend, vond ik.

Op de radio draaide de dj een gevoelig nummer. Ik zette hem harder en zong luidkeels mee. Boven me dreven de wolken uit elkaar. Daar was ze, de zon, met stralen zo tastbaar als die uit de prentenboeken van Sanne. Ze bestrooide de sneeuw met schitterende pailletten, ik kneep mijn ogen samen en genoot. De warmte kwam opeens niet meer uit de verwarming, de sneeuw werd zand. Ik dacht bikini en grote vakantie. De warmte, ons gezin, het geluk was voelbaar, ook aan de winter zou op een dag een einde komen.

In mijn tas begon het deuntje van mijn telefoon te spelen. Shit, helemaal vergeten, Renske had vandaag een echo. Ze gingen kijken of die ene eicel die ze met zoveel moeite had geproduceerd goed groeide. Hij moest tussen de achttien en twintig millimeter zijn. Het was erop of eronder. Het was haar tweede ICSI-traject. Het vorige was geëindigd in een groot kinderloos drama.

Met één hand aan mijn stuur haalde ik mijn mobiel tevoorschijn.

‘En?’

‘Hoi.’

Kippenvel. Een veel te korte, veel te ongelukkige hoi.

‘Wat is er?’

‘Hij is weg.’

Ik slikte. ‘Ik zit in de auto. Heb je één tel? Dan pak ik mijn oortjes even.’ Dit kon niet waar zijn. Zo oneerlijk kon het leven toch niet zijn? Tieners, zwakzinnigen, mensen die hun kinderen op allerlei manieren mishandelden kregen maar baby’s in hun schoot geworpen. Waarom Renske dan niet? Renske die zo’n goede moeder zou worden. Die het zo verdiende, die er zo hard voor vocht.

Ik legde mijn telefoon op de rijdersstoel en opende het dashboardkastje. Waar waren die dingen verdomme? Het vakje zat volgestouwd met een hele lading troep. Navigatie, blauwe kaart, een blikje met snoepjes, een

doosje rozijntjes. Geïrriteerd trok ik aan een snoertje. Alles donderstraalde naar beneden.

‘Ik kom eraan hoor, Rens,’ riep ik in de richting van mijn mobieltje. Waarom had ik haar vanmorgen ook niet gewoon gebeld?

Met mijn samengeknepen ogen op de weg gericht probeerde ik mijn oortjes van de grond te rapen. Het gevoelige nummer werd vervangen door reclame, ijskristallen schitterden aan alle kanten en ik voelde mijn zusje huilen. Haar verdriet stroomde door de lucht tussen het ziekenhuis en mijn auto, zo dik dat ze de wereld bevroor terwijl ze al onder nul was.

Een meisje rende tussen twee auto’s door de weg op.

Boem.

Een hobbel.

Mijn voet schoot uit, mijn hiel schampte de rem.

Roze Hello Kittysokjes.

4.

‘Ik gun het jou ook zo, moeder worden,’ zei ik tegen Renske. Ze zag er anders uit hier, in mijn nieuwe huis. Voor mij had ze bloemen meegenomen, de kinderen hadden speelgoed gekregen om samen met hun nieuwe vriendjes en vriendinnetjes mee te kunnen spelen. Voor Sanne had ze Memory gekozen, Hugo kreeg De Toren van Pisa. Zelfs aan Hamel had ze gedacht. Die kreeg een kluif. Ze wist altijd precies waar ze iedereen blij mee kon maken.

Ik keek haar bemoedigend aan en zei: ‘Het moederschap is geweldig, ik weet zeker dat het jullie deze keer lukt.’

Na de bevalling van Hugo had ik gedacht: ik doe dit nooit meer. Maar drie maanden later dacht ik daar al anders over. Ik was de pijn ‘vergeten’. Zo zeiden ze dat toch? Ik zat op de bank met dat kleine mannetje in mijn armen en gunde hem het allerbeste, allermooiste, allergeweldigste leven dat er op deze wereld bestond.

Het grootste cadeau dat mijn ouders mij ooit hadden gegeven, was Renske. We scheidden op de kop af vijftien maanden en hadden alles samen meegemaakt. Natuurlijk was het niet altijd even leuk, er waren ruzies en afgepikte vriendjes, gestolen hakken en uitgetrokken haren. Maar ze was er wel. Mijn zusje. Ooit hadden we, zonder dat we dat van elkaar wisten, op precies hetzelfde moment een koelkastmagneetje gekocht met de tekst ZUSSEN BIJ TOEVAL, VRIENDINNEN BIJ KEUZE.

Nee, het was niet zo dat ik de pijn was vergeten, maar ik was nu een moeder. Ik had leven en daarmee ook mezelf geschonken. Een deel van mij zat in dit kindje. Letterlijk uiteraard, in de vorm van mijn DNA, maar vooral figuurlijk. De bevalling was het eerste offer geweest in een lange reeks offers die ik instinctief bracht voor mijn kind. Vanaf die eerste huil was ik niet meer alleen Irene Visser. Ik was de mama van Hugo. Ik gaf mijn nachtrust op en mijn strakke lichaam, mijn mooie kleding en mijn onbezorgdheid, en als ik nog een keer moest bevallen om dit kleine wonder het mooiste cadeau in de wereld te geven, dan deed ik dat.

Een zusje werd het. Sanne.

Dat bedoelden ze wanneer ze zeiden dat je de pijn vergat.

Renske begon volgende week aan haar derde hormoonkuur. De laatste die ze vergoed kreeg van de verzekering. Ze weigerde de moed op te geven, bleef hopen.

Ik keek naar haar handen terwijl ze haar thee dronk. Haar nagels waren zo diep weg gekloven dat het vlees eronderuit bubbelde. Ze vrat zichzelf letterlijk op. Ze deed me denken aan Gibbon, onze parkiet van vroeger, die op een dag uit pure wanhoop al zijn veren had uitgetrokken. Drie dagen later lag hij naakt en stijf in het vogelzand op de bodem van zijn kooi.

‘Vanaf morgen ga ik aan de Microgynon, zodat ze de boel daarbinnen volledig kunnen controleren en dan krijg ik vanaf volgende week weer Decapeptyl.’ Ze keek naar haar buik. De vorige twee keren was die paarsblauw uitgeslagen van het eigenhandig spuiten. Elke keer dat ze de naald in haar vlees stak, deed het haar zeer. Mijn zusje was veel te mager, had een veel te dunne huid.

Ik legde mijn handen over de hare in een poging haar te troosten. Ze trok ze weg, alsof ze mijn aanraking niet kon verdragen.

‘Hoe gaat het hier? Red je het wel, zo zonder Kohnstamm?’

Ik antwoordde dat het allemaal prima ging. Nee, geen last meer van de tril – zo was ik mijn paniekaanvallen gaan noemen. Sinds Maja had ik ze. Belachelijk was het. Ik shakete als een parkinsonpatiënt in een vergevorderd stadium. Ik schaamde me ervoor, volgens Kohnstamm was dat onterecht. ‘En het doorslapen gaat al heel veel beter.’

‘Dat zal het nieuwe huis zijn. Ik denk dat het goed is dat je weg bent van de plek waar het allemaal is ge...’ Ze dronk haar thee. We konden er niet over praten. Niet over haar, niet over mij.

Ze nam me dingen kwalijk. Grote dingen. Onuitgesproken dingen. Dingen die ik niet meer goed kon maken. Dat ik vroeger altijd de leukere vriendjes had, dat ik in een groter huis woonde dan zij, dat ik met gemak het hbo had doorlopen, terwijl zij voor haar Schoeversstudie had moeten knokken.

Ze nam het me kwalijk dat ik twee gezonde kinderen had, terwijl zij ze niet kon krijgen.

‘Ik mis je,’ zei ik.

‘Hemelsbreed is het toch niet veel verder?’

Dat bedoelde ik niet, maar ik zei er niets van. Ik zei: ‘Ik heb vanmorgen zelf brood gebakken. Je blijft toch wel voor het middageten? Dan halen we straks samen Hugo uit school.’

5.

Hugo wilde De Toren van Pisa mee naar school. En zijn Carsknuffel, want die was ook nieuw. En cool. Hij hield beide zelf vast, de hele weg naar school. Hier ging hij indruk mee maken, dat wisten we zeker.

Woensdag-speelgoeddag was hét ijkpunt waarop je status voor de rest van de week werd bepaald, door de kinderen, maar voornamelijk door hun moeders. De moed zakte me daarom in de schoenen toen ik Suus met een albinokonijntje in haar armen vlak voor het klaslokaal zag staan. Haar moeder zat naast een gigantisch hok te stralen, terwijl ze verkondigde: ‘Is misschien geen écht speelgoed, maar gezellig is het wel.’

Voor wie, vroeg ik me af. Op deze manier kreeg Hugo geen enkele kans zich in de klas te profileren. Hij keek me met grote verdrietogen aan. Ik had

het moeten zien aankomen, ik had hem iets toffers mee moeten geven. Dat gifgroene kuiken dat kon lopen en piepen, of die uitschuifbare Star Wars Lightsaber. Allemaal dingen die nog ergens in een doos zaten.

Het was gewoon een kwestie van harder werken, van een leukere moeder zijn, beter mijn best doen.

Hij beet op zijn lip. Ik deed zo vrolijk mogelijk. ‘Wat een schattig konijntje, hè?’ En: ‘De Toren van Pisa vindt iedereen vast een geweldig spel.’

Hij knikte intens verlaten. Al echt groot. Met zijn lange benen en lange armen liep hij gelaten naar zijn plekje toe. Of hij nu wilde of niet, hij maakte deel uit van deze klas.

Tot overmaat van ramp vond Sanne het konijn natuurlijk geweldig. Ze wilde hem aaien en het was aan mij om te vertellen dat dat niet ging. Er stonden te veel kinderen om Suus heen en de bel was al gegaan, maar bovenal was daar die blik van Suus’ moeder die me op een afstand hield.

Ik was niet welkom. Sanne was niet welkom.

Ik zwaaide door het ruitje tussen de gang en klas. Kon ik Hugo en Sanne maar beschermen voor de waarheid, mijn huid uittrekken en om hen heen slaan, er altijd zijn.

De tweede bel ging, de juf deed de deur dicht. Ik had De Toren van Pisa nog. Vol paniek keek Hugo me aan. Wat moest hij doen? Hij wilde de juf niet boos maken door nu nog van zijn stoel te komen, maar het was wel woensdag-speelgoeddag. Ik zag hem één moment aarzelen, toen stormde hij naar buiten. In volle vertwijfeling over welke emotie hij moest kiezen, knalde hij tegen me op. De doos viel uit mijn handen, alle blauwe toeristen rolden over de grond, de toren viel uiteen in vijf grote stukken. Hugo klampte zich aan me vast en alle moeders keken ons aan.

‘Het komt goed, schat,’ fluisterde ik. ‘Kom op, de juf wil gaan beginnen.’

‘Ik wil niet,’ snikte Hugo. ‘Het is hier stom. Ik wil naar mijn oude school.’

‘Lieverd, ik kom je vanmiddag weer halen.’ Op mijn knieën raapte ik zo snel als ik kon wat poppetjes van de grond.

‘Hugo, kom je?’ vroeg de juffrouw. ‘Heb je Suus’ konijn al vast gehad?’

Ze keek van ver boven me op me neer. Ze was niet onaardig. Het waren de blikken van mijn medemoeders, die me verder naar beneden drukten.